

Vysoké školství v pohybu: výzvy a odezvy

seriál význačných přednášek
— jaro 2019 —
na Pedagogické fakultě MU

CHTĚNÉ I NECHTĚNÉ,
PLÁNOVANÉ I NEPLÁNOVANÉ,
KOMUNIKOVANÉ I NEKOMUNIKOVANÉ,
NAPLNĚNÉ I NENAPLNĚNÉ
ZMĚNY
UVÁDĚJÍ VYSOKÉ ŠKOLSTVÍ
DO POHYBU...

PREZENTUJÍ SE JAKO VÝZVY
A MAJÍ SVÉ ODEZVY...

CÍLEM SERIÁLU PŘEDNÁŠEK
JE NABÍDNOUT PROSTOR
PRO PREZENTACI, ANALÝZU A HODNOCENÍ
AKTUÁLNÍCH PROBLÉMŮ
VYSOKÉHO ŠKOLSTVÍ
A VYSOKOŠKOLSKÉ PEDAGOGIKY...

Přednášky se konají vždy od 14:00 do 15:30
v Galerii RUV v prostorách Pedagogické fakulty MU,
Poříčí 9 (suterén).

14. 3. 2019

**INTER- A TRANSDISCIPLINARITA AKO STRATÉGIE
PREMENY UNIVERZITNEJ VEDY A VZDELÁVANIA**

— Dr.h.c. prof. PhDr. Beata Kosová, CSc. —
(PdF UMB, Banská Bystrica)

Na svetových univerzitách sa prejavujú búrlivé premeny, ktoré súvisia s novým pohľadom na budúcnosť vedy ako takej. Prevažujúca organizácia iba podľa vedných odborov je považovaná za bariéru pokroku. Univerzity preto cielene dynamizujú obrat k interdisciplinarity a transdisciplinarity, ktoré sú označované aj za evolučnú stratégiu reformy univerzít. V prednáške bude objasnené, ako sú tieto pojmy chápané, aké sú formy a podmienky rozvoja interdisciplinárneho výskumu a interdisciplinárnych štúdií, aké stratégie výučby im zodpovedajú, ale aj aké sú výskumné zistenia o ich vplyve a najväčšie bariéry rozvoja – komparované so slovenskou (a pravdepodobne aj českou) situáciou. Za najperspektívnejšie sa vo svete považujú premeny doktorandského štúdia a programov rozvoja mladých výskumníkov hlavne prostredníctvom doktorandských škôl. Príklady dobrej praxe doktorandských škôl budú doplnené o skúsenosti jedinej slovenskej doktorandskej školy na Pedagogickej fakulte UMB v Banskej Bystrici.

2. 5. 2019

CITOVÁNÍ A CITACE: PŘÍKLADY (NE)DOBŘÉ PRAXE

— doc. Mgr. Petr Knecht, Ph.D. —
(PdF MUNI, Brno)

V přednášce se podrobněji zaměřím na fenomén citací a citování. Ačkoli počty citací tradičně vypovídaly zejména o reputaci a přínosnosti vědců v akademické komunitě, aktuálně se začíná citacím přiřazovat také určitá ekonomická hodnota. Vědci s větším počtem citací získávají více peněz na vědu, dříve dosahují akademické graduace a získávají atraktivnější pracovní pozice. Nejprve pojednám o obecnějším pozadí vědeckého citování a vymezím jeho možné podoby, upozorním na související oborová specifika a odkážu na vybraná doporučení a příklady dobré praxe. Následně upozorním na eticky závadné a sporné citační praktiky a popíšu jejich konkrétní dopady na fungování vědeckých komunit. Zvláštní pozornost budu věnovat zejména citačním kartelům a účelovým citacím (darovaným, vynuceným, recipročním, autocitacím).

30. 5. 2019

**VÝZKUM A/NEBO VÝUKA, ANEB JAK SE ROZEJÍT
S HUMBOLDTEM?**

— Mgr. Karel Šima, Ph.D. —
(FF UK, Praha)

V posledních letech se po opadnutí rychlé a téměř šokové expanze soustředily debaty o českém vysokém školství především na dvě oblasti – zajišťování kvality vzdělávání pomocí akreditací a hodnocení a financování výzkumu. V přednášce se pokusím jít dále a věnovat se tomu, jaký obecnější problém spočívá v tom, jaké se tyto dvě oblasti vůči sobě vztahují. Principy moderního univerzitního školství, které se k nám v 90. letech vrátily s tzv. Humboldtovským modelem univerzity, neříkají jen něco o tom, jak má vypadat výzkum/věda a výuka/výchova, ale také o jejich vzájemném poměru a vztahu. Podíváme-li se ovšem do dávné i nedávné historie tyto principy se velmi významně rozcházejí s realitou fungování univerzít. Jednak byla tradičně výuka centrem pozornosti, jen pokud odpovídala výzkumným zájmům profesorů. V posledních letech se pak s důrazem na excelentní výzkum, který přináší domácí i mezinárodní prestiž a peníze, stále více odhlíží od samotného procesu vyučování a učení. To je přitom v zahraničí předmětem rozsáhlého výzkumu, který u nás s utlumením vysokoškolské pedagogiky výrazně chybí. Na příkladech z autorových přechozích výzkumů bude v přednášce ukázáno, jak se výuka a výzkum dostaly do konkurenčního vztahu, jak se s tím snaží vyučující a studující vyrovnat a jak potřebujeme změnit naši představu o výzkumu a výuce, abychom z této situace našli východisko.